

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

111. An dispensatio inter consanguineos, vel affines sit subreptitia, non facta mentione de copula habita inter eos? Et an in tali casu non teneantur, qui dispensationem petunt ad interrogationem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

intentionem sufficientem ad valorem dispensationis, eo quod dispensantis intentio fertur in merita causa, quae proponitur, cuiuscumque tandem persona illa fuerit nec in Dicesi error tollit intentionem sufficientem ad valorem dispensationis, eo quod Pontificis intentio fertur ad Dicesanum proprium eius cui dispensandum est, quicumque tandem ille sit, qui Pontificis dispensationem cum ipso, cui dispensandum est, executurus sit. Confirmatur: nam supponitur, quod si expressum fuisset nomen propriae Dicesis ad hanc gratia dispensationis concessa fuisset per proprium Dicesanum exquenda: sed quando expressio falsi est talis, qua sublata, adhuc maneret voluntas dispensantis, non vitiat dispensationem, vt ex dictis constat, ergo.

3. Ad cit. cap. de Rescriptis, Res. ibi irritu declarari rescriptum, non quia erratum fuit in nomine dicesis, sed quia ex aliis circumstantiis non potuit fieri persona, pro qua rescriptum impetratum fuit. Ad rationem, negandam, errorem in Dicesi voluntaria reddere dispensationem Pontificis: nam licet illa non sit voluntaria formaliter & expresse, est tamen voluntaria virtualiter & implicite, cum per eam intendat facultatem dispensandi delegare proprio Dicesano ipsius cui dispensandum est.

Recognosce me ipsum in part. 1. tr. de legib. ref. 36.

RESOL. CXI.

An dispensatio inter consanguineos, vel affines sit subreptitia non facta mentione de copula habitam inter eos?

Et an in tali casu non teneantur, qui dispensationem petunt ad interrogationem ordinarij de copula respondere, sed possint sine peccato negare, imo, & quamvis in rescripto dicatur, si copula non fuerit? Ex part. 10. Ref. 44.

Hic casus frequenter solet accidere: & talem dispensationem esse subreptitiam docuit nouissime Layman. in Theol. mor. lib. 1. tr. 4. c. 22. n. 18. Rebellius lib. 3. q. 5. sect. 4. n. 24. Riccius part. 4. decis. 308. Gaspar de benef. tom. 2. part. 8. c. 3. n. 32. Sanctus part. 1. var. res. 9. 52. & ante illum Sanch. de matrim. tom. 3. lib. 8. disp. 25. n. 8. & alij penes ipsos. Et ratio potissima est: quia id exigit stylus Curiae.

2. Non reticebo tamen, contraria sententiam esse probabilissimam, & tuta in praxi: & prater Nauartu, Vagan, Otandum, Salzedum, Bernardu Diaz, Henriquez, Costa, Gutierrez, Ceuallos, & Rodrig. docet etiam hanc sententiam absolute ante, & post contractum matrimoniu, Basilius Pontius de matr. lib. 8. c. 17. §. 6. n. 31. & post contractum matrimoniu Villalobos in sum. tom. 1. tr. 14. disp. 27. n. 7. quia copula illa carnalis, si fuisset expressa, faciliorem reddidisset Pontifici ad dispensandum. Ergo, &c. Et idem in tali casu non teneatur, qui dispensationem petunt, ad interrogationem Ordinarij de copula respondere: sed possunt sine peccato, negare, recedendo in mente: Vt tibi dicam. Imo, & quamvis in rescripto dicatur: Si copula non fuerit, si ea dispensatio sit obtema pro foro externo, adhuc valeat, quia negatur: dummodo ea copula non proferatur in externo foro; quia illa clausula intelligenda est iuxta naturam eius dispensationis. Et ita hanc sententiam probabilis etiam vocat Sanch. ubi supra n. 12. Ad argumentu contrariae sententia ita respondet Villalobos: (Al estilo de la Curia digo, que no es derecho, ni es la qualidad, que conforme a el se deuisa explicar.) Et de tali stylo Curiae valde dubitat Pontius, ubi supra. Notentur haec omnia: quia passim erunt obuia. Tom. III.

RESOL. CXII.

An dispensatio inter consanguineos, vel affines sit subreptitia, non facta mentione de copula? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 135.

§. 1. PRO affirmatiua sententia multos Doctores adduxi in 1. part. tract. de legibus, resol. 44. quibus nunc addo Petrum Ochaguiam de Sacram. tr. 4. de matrim. q. 1. n. 4. Homobonum de exam. Eccl. part. 3. tr. 13. c. 11. q. 24. Fillincium tom. 1. tr. 10 part. 2. c. 12. n. 336. & Tannerum ubi infra.

ante finem huius Res. supra in Res. 91. §. Itaque & in aliis eius not.

Quae hic est Res. ad respondens, & in aliis eius prima not.

2. Sed negatiua sententia docent plures Doctores, quos hic citauit, & prater illos hanc sententiam docet etiam ex Dominicanorum familia Ioan. de la Cruz in direct. consci. p. 2. de matrim. §. de dispensationibus, dub. 14. concl. 2. & ex Societ. Iesv Gaspar Hurtado de matrim. disp. 26. difficult. 5. n. 22. & Io. Prappositus in 3. part. D. Thom. q. 8. de dispensationibus matrimon. dub. 6. num. 61. & hanc opinionem probabilem esse docet etiam ex eadem Societate Adamus Tannerus tom. 4. disp. 8. q. 4. dub. 9. num. 169. quia incestus neque est impedimentum, quod ratione sui egeat dispensatione, neque iure praecipitur exprimi, quia non praecipitur iure scripto, vt patet, neque iure introducto, consuetudine, seu stylo Curiae, cum non semper exprimitur ex consilio vitorum doctorum, quamuis aliquando ex consilio aliorum exprimitur, & quando exprimitur, non est causa motiua ad negandam dispensationem consanguinitatis, aut affinitatis; & quamuis sit causa ad concedendam dispensationem cum aliquibus adiacentis, non tamen pertinet ad causam motiuam, quia illa non adduntur pro dispensatione consanguinitatis, aut affinitatis, sed in poenam copulae expressae. Congregatio vero Cardinalium, quae in contrarium adducitur, sequuta est partem probabilem & tutiorem, sed forsitan non probabiliorem, quod si taciturnitas copulae habitae ante commissionem Papae non dirimit dispensationem consanguinitatis, vel affinitatis, multo minus dirimit, seu irritat taciturnitas copulae habitae post commissionem Papae ante expeditionem dispensationis ab Ordinario. Haec omnia Hurtado loco citato, & Prappositus ubi supra, etiam docet stylum Curiae & declarationem Cardinalium procedere in foro exteriori.

3. Verum his non obstantibus ego puto in hac quaestione non esse recedendum a sententia affirmatiua in vtroque foro, propter stylum Curiae, qui in hoc facit ius, non obstant ea quae dixi in p. 1. tract. de legibus, sect. 44.

Vt in annot. praerita.

RESOL. CXIII.

An in dispensatione impedimentorum matrimonij, sit explicanda copula iam habitam.

Et quid, si Pontifex dispensauerit cum conditione, dummodo copula non interuenerit?

Et an in tali casu non teneantur, qui dispensationem petunt ad interrogationem ordinarij de copula respondere, sed possint sine peccato negare copulam, dummodo sit occulta, & secus si fuerit publica.

Et explanatur, quod incestus cum consanguinea non est impedimentum proueniens ex iure natura, neque ex iure Diuino positivo, nec denique ex iure humano indutium. Ex part. 8. tr. 3. Ref. 81.

§. 1. Affirmatiue respondent aliqui, & ideo asserunt, quod dispensatio obtema a Pontifice postquam

Sup. hoc in duabus praer. postquam